

Igény lenne, csak pénz nincs a holtágak rehabilitációjára a megyében

Haloványok és szentélyek

A festői szépségű mártélyi Holt-Tisza

Fotó: Tésik Attila

Csongrád megyében tizenkilenc, négy hektárnál nagyobb holtágat tartanak nyilván a Tisza és mellékfolyói mentén. A holtágak – régies nevükön haloványok – közül öt szentély típusú, ami azt jelenti, hogy itt olyan növény- és állatfajok élnek, amelyek fokozottan védendők. E területeken önmagát szabályozza a természet. A bölcs hasznosítású haloványoknál már az ember is beavatkozik a folyamatokba.

Nem elsősorban a vízgyűjtőknek kell megoldaniuk a holtágak problémáját – nyilatkozta lapunknak Rész Sándor. Az Öko Rt. vezérigazgatója a napokban Szegeden megrendezett II. szegedi holtág-konferencián tartott – többek véleménye szerint – provokatív előadást a holtágvédelmi és -hasznosítási politikáról.

Bölcsnek született holtágak

Nem helyes a holtágakat egy kalap alá venni, mert mindegyik bölcsnek születik, és csak később dől el, mi lesz belőle. Egy halovány sorsának alakulásában az ember legkevesebb szerepet játszik, mint a természet – állította Rész. A folyómeder változása nyomán természetes úton, vagy a folyószabályozáskor mesterségesen létrejött, közel kétszáz nagyobb hazai holtágat belvizek elvezetésére, öntözővíz tárolására, halászati célra, továbbá – sajnos gyakran a mai napig – szennyvíz befogadására használják. Rész szerint a holtágak sokfélesége, a tulajdonosi szerkezet bonyolultsága, a hasznosítási lehetőségek szükségszerű korlátozása alapvetően egy átlátható rendszer kiépítését igényli. Az államnak nem csupán tulajdonosként, de a természetvédelmi érdekek képviselőjeként is szerepet kell vállalnia a feladatokban. A szakember úgy véli, hogy a természetvédelmi érdekek érvényesítését a holtágak hasznosságá-

nak mértékétől kell függővé tenni. Ez határozza meg a rehabilitáció szükségessé szentjét.

A haloványokat három csoportra osztották: az egyedülálló ökológiai értékeket hordozókat a szentély, a természetvédelmi szempontból fontos, de gazdaságilag is kiaknázhatókat a bölcs hasznosítású, a csak gazdaságilag felhasználható ágakat pedig a degradálódott típusú vizekhez sorolták.

Múltjukról mesélő növények

Mindegyik Csongrád megyei holtág önmagában csoda, még az is, amelyek nem szentély típusú – hangsúlyozta Szalma Elemér hidrobiológus. A Szegedi Tudományegyetem oktatója szerint azért volt merész Rész előadása, mert a közgazdász olyan összefüggésekre, stratégiai kérdésekre világított rá a holtágakkal kapcsolatban – piaci érték, gazdálkodás, hasznosíthatóság, jogi szabályozás –, amelyek nem megszokottak e témakörben. A megyében található holtágak nem csupán festői szépségű helyek – mondta a hidrobiológus –, de élőviláguk is rendkívül gazdag és változatos.

Csongrád megyében öt szentély típusú holtágat tartanak nyilván: a Sasér, a Labodár és a Sulymostó II. a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, az iriszlói Holt-Körös és a malomzugi Holt-Körös pedig a Körösvölgyi Természetvédelmi Terület része. Szalma a hullámtéri haloványokban végzett kutatásairól szólva azt hangsúlyozta: azért érdemes e területeken vizsgálni, mert a növények sokat tudnak mesélni, és nemcsak a jelenükről, hanem a múltjukról is vallanak.

Működő lágy turizmus

Nem szentély típusú ugyan, de tájvédelmi körzethez tartozik az atkai, körtvélyesi és mártélyi holtág is – tudtuk meg a szegedi Pál-

fai Imrétől. A Magyarország holtágai című könyv szerkesztője elmondta: noha a bölcs hasznosítású haloványok közül a mártélyi az egyetlen, amely mellett üdülőtérület létesült, több holtágon is működik az úgynevezett lágy turizmus. Így hívják azt, amikor az emberek nem lepik el tömegével a vízpartot. A haloványok hasznosítása kapcsán Andó Mihály, az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság főmérnöke arról beszélt, hogy nem elég rehabilitálni, működtetni is kell a holtágakat, ami komoly pénzbe kerül. Erre említette példának az újszegedi Holt-Marost, amelyet nemrégiben állítottak helyre. A következő nagy beruházás az állam tulajdonában és az Atikövizig kezelésében álló gyulai Holt-Tisza lenne, amelynek rehabilitációs költségét több száz millió forintba becsülik a szakemberek. „Igény lenne a holtágak helyreállításra, csak pénz nincs” – foglalta össze Andó a helyzetet. A főmérnök reménykedik abban, hogy uniós forrásokból mielőbb elkezdődhet a megyei holtágak rehabilitációja.

SZ. C. SZ.

APRÓPÉNZ A HELYREÁLLÍTÁSRA

A holtágak helyreállítására eddig még nem született önálló program. 1998-tól évente 100 millió forintot fordítottak a központi költségvetésből a rehabilitációra. Idén a Vársárhelyi-terv 400 millió forintos keretéből lehetett pályázni a helyreállítási munkákra, ugyanakkor az agrárminisztérium számításai szerint csak a kétszázötven legnagyobb magyarországi holtág rehabilitációjának költsége meghaladja az 50 milliárd forintot.

Háromezer kilométer kerekesszékekben

Ma indul tovább Szegedről a német Thomas Hoffmarck, hogy még 1300 kilométert tegyen meg kerekesszékekben Isztambulig. A fiatal ember jótékonykorsági útjával a fogyatékos gyerekek helyzetére szeretné felhívni a figyelmet.

Thomas Hoffmarck – vagy ahogyan hazájában hívják, Extrém Tommi – Európa térképét tanulmányozva fogad bennünket. A német fiatal ember életvidám, nem látszik meg rajta a fáradtság, pedig július 25-én indult Kölnből, s Szegedig 1790 kilométert tett meg. E távolságot kézi hajtású kerekesszékekben tette meg.

Tizenöt évvel ezelőtt balesetet szenvedtem, ami azt jelentette számomra, hogy kerekesszékekben kell az életem hátralévő részét leélnem. Azóta arra fordítottam minden energiámat, hogy kiálljak a mozgássérültek mellett. Ezzel a maratoni távval is az a céloom, hogy felhívjam az emberek figyelmét: a mozgássérült gyerekeknek az integráció a lehető legjobb megoldás, vagyis az, ha egészséges társaikkal együtt nőhetnek fel – mondja a fiatal ember, akinek otthon, Németországban felesége és két gyermeke drukkol.

Thomas Hoffmarck kissé szomorúan meséli: Pozsonyban meglehetősen barátságatlanul fogadták. Magyarországon nem az autópályán halad, sok kisteleplésen keresztül utazott Szegedig. A fiatal ember naponta 35-65 kilométert tesz meg kerekesszékekkel. Thomas Hoffmarck úgy

tapasztalta, a magyarok barátságosak, kedvesek, segítőkészek. Igaz, Kiskunfélegyháza után néhány centin múltott az élete: ott is igazolódott, hogy az autósok nincsenek tekintettel a kerekesszékekkel közlekedőkre, a mozgássérültek korlátozott embertársait nem kerüli ki az országúton, sőt még csak nem is lassítanak mellettük. A negatív élmények és a rossz idő ellenére egyszer sem fordult meg a német fiatal ember fejében, hogy feladja, ugyanis számára ez az út küldetés. Amiatt viszont csalódott, hogy a paralimpia sokkal kevesebb nyilvánosságot kap, mint az egészséges sportolók versenye. Útján – ma Szabadkára indul, onnan pedig Görögország felé veszi az irányt – terve szerint találkozik a paralimpia játékosaiival is. Segítője, Süleyman Karahan autóval teszi meg ugyan ezt az utat, de nem kíséri a fiatal embert.

A maratoni túra végcélja Isztambul, a túrán török fogyatékos gyerekeknek gyűjt adományokat Thomas Hoffmarck – egy német-török szervezet munkatársaként. A szervezet fogyatékosok támogatásával foglalkozik. A fiatal embert Isztambulban hasonló körülmények között fogadják, mint ahogyan Kölnből indult: akkor a Fenerbache Istanbul és az FC Köln barátságos mérkőzését követően indult el a stadionból, a török fővárosba pedig egy futball rangadóra érkezik, hogy átadja az adományokat a török gyerekeknek.

NY. É.

Thomas Hoffmarck, vagyis „Extrém Tommi” túrájával a fogyatékos gyerekek helyzetére hívja föl a figyelmet

Fotó: Gyenes Kálmán

Az E.ON Tiszántúli Áramszolgáltató Rt. közleménye

Az E.ON Tiszántúli Áramszolgáltató Rt. átfogó korszerűsítési programot hajt végre a villamosenergia-hálózaton. A kiegyensúlyozott és zavartalan villamosenergia-szolgáltatást biztosító fejlesztés érdekében folyamatosan dolgoznak a társaság szakemberei. Ezért:

- Csongrádon a Nagyrét-baromfinevelő területén 2004. október 6-án 8 órától 15 óráig **áramszünet lesz.**

A biztonsági előírások miatt elkerülhetetlen átmeneti szolgáltatás-kimaradásért megértésüket kérjük.

e-on

Makó központjában keresek megvételre

**45–60 m² üzlethelyiséget,
ill. földszinti irodahelyiséget
árurakodási lehetőséggel.**

Ajánlatokat ár- és beköltözési időpont-megjelöléssel, tulajdonilap-másolattal „Ügyfélszolgálat” jellegre kérek a Délvilág makói irodájába **szeptember 30-ig.**

PERZSA GALÉRIA

Eredeti iráni, kézi csomózású **PERZSASZŐNYEGEK**
ŐSZI AKCIÓS KIÁLLÍTÁSA ÉS VÁSÁRA
10–20–30%-os engedménnyel
október 17-ig

Nyitva: mindennap 10–18-ig!
SZEGED, FORRÁS SZÁLLÓBAN
Mobil: 20/385-3123
Otthoni próbalehetőség,
lakberendezési tanácsadás

GRAFOLÓGUS- ÉS ÍRÁSSZAKÉRTŐ-KÉPZÉS

indul Szegeden,
a KATONA ÁGNES igazságügyi és szakképzési grafológus-szakértő által vezetett Országos Írasszakértő Intézet Kft. szervezésében.
Tájékoztatás és jelentkezés:
tel.: 36/413-765 és 36/516-570
Honlapunkról jelentkezési lap is letölthető!
www.irasszak.hu
A tandíj 30%-a visszakérhető!
OKÉV-szám: 10-0177-04
Intézményakkreditációs lajstromszám: 9708
035261360

ILYEN MÉG NEM VOLT
Az országban most nálunk a legolcsóbb az új **IVECO Eurocargo!**
Raktárról azonnal

Szalay Autóház Kft.
Kecskemét, Katonatelep
441-es főút
Tel./fax: (76) 505-600
E-mail: iveco@szalayautohaz.hu
A szállítás világa

600 E Ft

CSAK NÁLUNK!

Ezúton értesíti a Szalay Autóház Kft. a tisztelt IFA-tulajdonosokat, hogy a saját tulajdonában lévő gépjárművet az országban egyedülállóan **600 E** forintért beszámítja új – 12 tonna össztömegű – EuroCargo vásárlása esetén.

IVECO SZALAY AUTÓHÁZ
Szalay Autóház Kft. 6000 KECSKEMÉT-Katonatelep, 441-es főút • Tel./fax: 76/471-447

Új autószalonn született!

Látogasson el hozzánk!

Nyitás: szeptember 27-én

200 000 forinttal többet ér régi autója!
A nyitás alkalmából régi autóját 200 000 forinttal drágábban számítjuk be.

Szélesebb körű szolgáltatásokkal várjuk:

- nagyobb szervizkapacitás,
- korszerűbb műhely – várakozás nélkül,
- autómosó • fényezés • karosszéria műhely

A CITROËN a TOTAL-t választotta.

ZIXEM 2000 KFT.
6728 Szeged, Dorozsmai út 6.
(a régi szalonról 30 m-re)
Tel.: (62) 549-666. Fax: (62) 549-669
E-mail: info@zixem.hu

CITROËN